

Teemu Potapoff

FAIJA

Kirja isyydestä

DOCENDO

Teemu Potapoff

FAIJA

Kirja isyydestä

DOCENDO

Copyright © Teemu Potapoff ja Docendo 2023
Docendo on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Kansi: Marjaana Virta
Kannen kuva: Julius Kontinen
Taitto: Keski-Suomen Sivu

ISBN 978-952-382-608-3

Painettu EU:ssa

SISÄLLYS

Esipuhe.....	7
Isäksi nuorena.....	11
Isänä sateenkaariperheessä.....	25
Isänä vankilassa.....	47
Yksinhuoltajaisä.....	67
läkkäänä isäksi.....	89
Isänä suurperheessä.....	99
Uraisä.....	113
Isyys kahden kulttuurin keskellä.....	131
Lapsensa menettänyt isä.....	147
Toivo isyydestä.....	159
Mietteitä omasta isyydestäni.....	177
Lähteet.....	181

ESIPUHE

*”Any man can be a father.
It takes a real man to be a dad.”*

On kiistanalaista, pitääkö yllä oleva sitaatti paikkaansa, mutta siitä muodostui yksi tämän kirjan kantavista ajatuksista. Faijat onnistuvat ja tekevät mahalaskuja, mutta eivät anna periksi.

Ajatus isäkirjan tekemisestä syntyi hieman sen jälkeen, kun kohta kaksivuotias tyttäreni oli putkahtanut maailmaan. Alkusykäyksen antoi se, että kävin itse läpi tunteiden ja ajatusten koko kirjon – epäilyistä aina loputtomaan itsevarmuuteen – tullessani isäksi vanhemmalla iällä. Tarvitsin vertaistukea ja peiliä ajatuksilleni isyydestä, isän roolista perheyhteisössä sekä vahvistuksen sille, etten ole yksin mietteideni kanssa.

Päätinkin tässä kirjassa olevien kohtaamisten avulla piirtää kuvan suomalaisista isistä. Miten he näkevät oman isänsä, häneltä saamansa perinnön ja sen merkityksen elä-

mässään? Entäpä miehisyiden ja oman isyytensä onnistumisineen ja epäonnistumisineen?

Elämme ajassa ja yhteiskunnassa, jossa isä ei ole enää vain öisin kotona kääntymässä käyvä kasvoton, ehkä pelottava-kin hahmo, jonka tehtävänä on tuoda leipä pöytään. Isän rooli on laajentunut omasta lapsuudestani ja nuoruudestani – hyvä niin. Osaksi tästä on kiittäminen ajan henkeä, mutta myös meitä miehiä, sillä emme ole suostuneet pysymään meille kirjoitetuissa kapeissa rooleissa. Haluamme, että lapsemme tuntevat meidät ja tuntevat tulevansa isänsä rakastamiksi. Emme tahdo jäädä tavoittamattomiksi hahmoiksi, vaan päästä osaksi lastemme elämiä.

Tätä kirjaa tehdessäni jouduin monen monta kertaa pohtimaan, mitä sanat ”isä” ja ”isyytys” merkitsevät minulle. Myönnän, että minulla on hyvin kompleksinen suhde molempiin sanoihin: samaan aikaan, kun työstän vielä viisikymppisenä oman isäni tekemiä peruuttamattomia virheitä, pyrin olemaan tyttärelleni paras mahdollinen isä.

Kaikkien kirjassa tarinansa kertovien isien ja isyyksien työstäminen oli minulle yhtä aikaa sekä terapeutin että vapauttavan kokemus. Ymmärsin, etten ole ainoa isä, jolla on problemaattinen suhde omaan isäänsä, vaan jokainen meistä yrittää kuitenkin olla parempi kuin edeltävä sukupolvi. Toivonkin, että tämä teos sekä avaisi suomalaisen isän ja miehen sielunmaisemaa että toimisi vertaistukena: et ole yksin ajatustesi kanssa.

Haluan lämpimästi kiittää kaikkia isiä, jotka jakoivat ajatuksiaan ja kokemuksiaan näille sivuille. Kiitos rakkaat ystäväni Renne ja Jani tuestanne ja saamastani rakkaudesta. Kii-

tos, Tomppa. Olet minulle se faija, jota minulla ei koskaan ollut.

Eritoten kiitän vaimoani, sillä ilman häntä en voisi olla niin hyvä faija kuin olen.

Omistan tämän kirjan tyttärilleni.

Helsingissä 14.8.2023

Teemu Potapoff

ISÄKSI NUORENA

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2017 oli 20–24-vuotiaista miehistä lapsia saaneiden osuus 4,3 prosenttia kyseisestä ikäluokasta. Nuorena lapsia saaneita isiä oli näin ollen 7 262 kappaletta.

Vuonna 2022 Suomessa oli Tilastokeskuksen mukaan lähes 1,3 miljoonaa isää. Ensimmäisen lapsen syntyessä suomalainen isä on keskimäärin 31,9-vuotias, mikä kertoo siitä, että ihmiset harkitsevat perheenisäystä entistä pidempään. Joissain tapauksissa isäksi tuleminen ei ole harkittua ja laskelmoitua ajoittamista opiskelujen päättymisen ja pysyvän työuran luomisen hetteiköissä, vaan kyse on myös sattumista.

Miten perhe ja isyys löytävät paikkansa ja muokkaavat parikymppistä nuorta, joka itsekin on elämänpolkunsa alkumetreillä, vasta harjoittelemassa itsenäistä elämää? Miki kertoo kokemuksistaan.

MIKI, 24

Olin juuri 20 vuotta täyttänyt armeijaa käyvä nuorimies, kun sain tietää, että tyttöystäväni on raskaana.

Nuorena isäksi tulemisessa on omat hyvät ja huonot puolensa. Tiedän, että olen edelleen nuori silloin, kun poikani on vaikkapa teini-ikäinen, joten sukupolvien välinen kuilu ei ole kovin suuri. Pystyn tekemään samankaltaisia asioita kuin hän, olemaan aidosti kiinnostunut samoista jutuista, ja se varmasti tulee olemaan yksi meitä yhdistävä tekijä. Ajattelen myös, että jaksan varmasti paremmin lapsiarkea kuin vanhempi faija. Toki se on yksilöllistä, mutta vanhemmat isät valittavat paljon jaksamisestaan. Minua meneminen ja tekeminen ei haittaa, päinvastoin. Tykkään olla liikkeessä koko ajan.

Totta kai olen joutunut isyyden myötä luopumaan joistakin ikäisilleni normaaleista jutuista, onhan selvää, että lapset ja perhe vievät päivistäni todella paljon aikaa. Haluan olla mukana täysillä koko ajan ja tietää, mitä tapahtuu, sekä viettää aikaa lapsen kanssa. Se taas vaikuttaa muun muassa kaverisuhteisiini: jos kaverini ovat tänään päättäneet mennä jonnekin ja kysyvät minua mukaan, vastaan yleensä, etten pääse. Joskus he ymmärtävät, joskus taas eivät. Poika täyttää kohta neljä vuotta, joten kun olen reilut kolme vuotta vastannut, etten ehdi, kyselyt ovat vähentyneet, ja se vähän harmittaa. Kun sitten itse haluaisin nähdä heitä, kaikki on suunnittelun takana: ”Voimmeko nähdä viikon päästä keskiviikkona?” Välillä tuntuu, että olen joutunut luopumaan kavereistani perheen takia.

En kuitenkaan tiedä, olenko joutunut luopumaan nuoruuteen liittyvistä asioista, koska ehdin kuitenkin mennä ja tehdä mitä ikinä halusin jo ennen lasta. Toisaalta olisi ollut kiva, jos se olisi jatkunut hieman pidempään, mutta tahdon ajatella, että ehdin nähdä ja tehdä kaiken, mitä olen tahtonut – ja edelleenkin pystyn, se vain vaatii hieman enemmän suunnittelua. Sillä on myös merkitystä, kuinka paljon puoliso haluaa ja pystyy joustamaan sekä antamaan vapauksia, koska perheen pyörittäminen on tiimipeliä, eikä se lasten kanssa mene koskaan tasan puoliksi. Varsinkin pienempänä äiti oli pojan kiintopiste ja minä olin enemmänkin vain mukana, mutta kunhan poika tuosta kasvaa, saamme enemmän liikkumatilaa, erikseen ja yhdessä.

Isyyteen yhdistän vahvasti vastuullisuuden ja turvan sekä läsnäolon, enkä nuoresta iästäni huolimatta koe vastuunkantoa raskaaksi tai pelottavaksi. Toki silloin kun kuulin, että minusta tulee isä, tuli mietittyä saatanasti, kuinka selviän kaikesta, mihin minun pitäisi varautua, ja muuta vastaavaa. Eihän kukaan pysty olemaan teräsmies, mutta vähän pitää kuitenkin yrittää olla, jotta pystyisi antamaan lapsille ja perheelle niin paljon kuin mahdollista.

Perhe merkitsee minulle todella paljon: turvaa, kotia, lämpöä ja rakkautta. Ehkä omaan käsitykseeni isästä ja isyydestä on vaikuttanut se, että vanhempani erosivat ollessani todella nuori. Yhtäkkiä meitä olikin sitten mutsi, sisko, pikkuveli ja minä, joten jos kotona tuli ongelmia esimerkiksi teknisten laitteiden kanssa, minä korjasin ne. Olen vanhin lapsista, joten otin vastuuta monista asioista, esimerkiksi kaupassa käymisestä ja nuorempien sisarusteni kaitsemisesta.

Koen, että tuo aika valmisti minua ainakin vähän isän rooliin, vaikka eiväthän ne ole sama asia: kun sylissäsi on oma lapsesi, kaikki muuttuu, ajattelutapasi ja koko elämäsi. Ennen lasta en koskaan osannut ajatella, että kävisin töissä ja että kotiin tullessani minua odottaisi siellä muksu, joka haluaa heti leikkiä kanssani autolla tai lähteä ulos juoksemaan ja leikkimään. Ei häntä kiinnosta, onko minulla ollut pitkä ja raskas päivä, hän vain haluaa mennä ja tehdä sekä olla isän kanssa.

Tiedän olleeni haluttu ja toivottu lapsi. Vanhempani olivat naimisissa, kun saivat minut. Ensimmäinen raskaus päättyi keskenmenoon, ja sen jälkeen minut laitettiin alulle. Kun synnyin, äiti oli juuri valmistunut yliopistosta ja muuttanut Tampereelta Helsinkiin. Mutsini on leppoisa, rauhallinen maalaisnainen, joka ei suutu juurimistään. Hän on toisaalta myös todella ratkaisukeskeinen ihminen, joka saattaa helposti stressata meidän lasten puolesta. Sanoisinkin, että hän on pohjalaisella tavalla perhekeskeinen.

Äidillä ja minulla on todella läheinen suhde, mikä on tärkeää myös lapseni kannalta. Omaa lapsuuttani kuvailisin aika hyväksi: Asuimme Helsingissä kivalla ja rauhallisella alueella. Pihapiirissä oli paljon muitakin lapsia ja sen myötä myös kavereita. Se oli turvallinen kasvuympäristö.

Vanhempieni välillä mikään ei ollut tasajakoista, ja lapsuudessani näkemäni ja kokemani asiat ovat vaikuttaneet vahvasti siihen, millainen isä ja kumppani haluan olla. Minusta tuntui, että äiti teki kaiken: hoiti raha-asiat, kävi kaupassa, siivosi ja laittoi ruokaa. Itse haluan olla vasta-

kohta sille, mitä oma fajiani oli, kun olin pieni. Välillä tosin tuntuu, että yritän vähän liikaa, liian monta juttua samaan aikaan. Tuntuukin joskus siltä, että tuollainen liian kova yrittäminen tulee kostautumaan. Onneksi olen jo vähän oppinut, ettei mailaa tarvitse puristaa koko ajan.

Jos olen äidiltäni saanut oppeja elämää varten, fajalta en kauheasti mitään. Hän on todella akateeminen tyyppi, joka sanoi minulle, etten enää ole hänen poikansa, kun en mennyt lukioon. Se, saatana, sattui, sillä oli outoa, että mies, jota en välttämättä nähnyt edes vuosittain, yritti sanella, miten minun pitäisi elää ja mikä minusta pitäisi tulla. Olen hänen aikaansaannoksensa! Loppujen lopuksi päädyin siihen, ettei minua kiinnosta vittuakaan, ja että teen mitä itse haluan: minä päätän, menenkö lukioon vai ammattikouluun. Aina-kin tähän mennessä valintani on toiminut hyvin. Kun oma poikani on iso ja haluaa tehdä valintansa, olen hänestä ylpeä ja kannustan häntä.

Kun olin neljävuotias, mutsi ja faija erosivat, ja se oli minulle aika nihkeä kokemus. Faija halusi muuttaa Englantiin, mutsi halusi jäädä Helsinkiin. En tuolloin ymmärtänyt, enkä oikeastaan ymmärrä vielääkään, miten joku voi tehdä niin: ottaa ja lähteä toiseen maahan ja jättää perheensä. Toki ymmärrän sen, että kun on tullut Nigeriasta, valmistunut yliopistosta yhteiskuntatieteiden maisteriksi, mutta ei saa muita kuin siivoojan tai keittiöapulaisen töitä... sellainen turhauttaa. 1990-luvun alussa Suomi oli todella erilainen paikka kuin nykyään. Rasismia oli paljon, joten faija päätti aloittaa alusta uudessa maassa, mutta mutsi ei halunnut lähteä mukaan.

Olemme käyneet tätä kuviota läpi perheen kesken, ja tavallaan minulta löytyy myös ymmärrystä isääni kohtaan. Kun perhe kasvoi ja lapset olivat hyvässä päiväkodissa, hänen kynnyksensä lähteä pois, Englantiin, oli varmasti korkea. Jollakin tavalla faija on myös ollut yhdenlainen roolimalli minulle: muutti Suomeen Nigeriasta, ei osannut kieltä, kävi täällä koulun ja valmistui yliopistosta. Tuollaista suoritusta kunnioitan, koska noihin aikoihin integroituminen tähän maahan ei ollut mitenkään helppoa. Toisaalta minulla on monta kaveria, joiden faijat ovat muuttaneet tänne, pysyneet läsnä ja päässeet mukaan tähän yhteiskuntaan.

Ajasta ennen eroa minulla on positiivisiakin muistikuvia: Kun faija tuli iltaisin töiden jälkeen kotiin, saimme jokainen toffeekarkit. Aamut olivat hitaita. Tosin kun faija oli aina myöhässä joka paikasta, olimme mekin. Mutta kaiken positiivisuuden yli menevät kuitenkin monet negatiiviset muistot. Vuosi pari mutsin ja faijan eron jälkeen isä tuli käymään Suomessa ja pamahti yhtäkkiä ovellemme. Olin kotona kahdestaan siskoni kanssa. Emme olleet nähneet isäämme pitkään aikaan, joten moikkasimme ja juttelimme niitä näitä, minkä jälkeen palasimme leikkimään. Faija kävi hakemassa olohuoneeseen ämpäriin ja kaivoi esiin kuva-albumia, joista otti kuvia ja ryhtyi leikkelemään niitä kappaleiksi. Hän heitti kuvasilput ämpäriin samalla, kun kirosi mutsia. Hänellä oli mukanaan pullo viinaa, josta otti tuntevia siivuja ja sylki kuvien perään ämpäriin. Käsittäakseni tämä oli jonkinlainen nigerialainen kiroushomma; hyvin erikoinen juttu yhtä kaikki.

Tuo hetki oli, ainakin minulle, todella pelottava. Muistan noista ajoista enemmän kuin nuoremmat sisarukseni, ja kaikki tuollainen vaikutti käsitykseeni sitä ukosta.

Isäni lähdön jälkeen hain miehen mallin kavereiden faijoista ja totta kai leffoista, mistä tahansa, missä oli vahvoja mieskuvia. Etsin joka puolelta ja koetin vain miettiä pienessä päässäni, mikä olisi oikein ja hyväksi. Näin jälkikäteen ajateltuna minulla ei oikeastaan ollut tiettyä tyyppiä, joka olisi ollut kiintopisteeni tai josta olisin halunnut ottaa mallia. Nykyään miehen mallin puuttuminen harmittaa vähän, mutta toisaalta olen pystynyt aina olemaan juuri sellainen kuin olen. Joskus nimittäin ajattelin, että mies on vitun kova äijä, joka ei itke, tai vastaavaa. Mitä enemmän tulee ikää, sitä enemmän ymmärtää, ja tajuaa, ettei elämä ole mitään leffaa, siinä on paljon muutakin. Meitä miehiä on paljon, ja kaikki ovat erilaisia.

Ennen isyyttä olin aika helvetin huoleton. Ammattikoulu meni siinä kaiken sivussa. Sain ihan hyvä numeroita, mutta jos jokin ei kiinnostanut, en osallistunut siihen. Elämäni olikin leppoisaa poikamieselämää. Muutamia suhteita oli, sellaisia vuoden mittaisia, joita teineillä on, ei vakavampia, joissa olisi mietitty perheen perustamista. Sitten tapasin nykyisen vaimoni. Hengailimme paljon yhdessä ja otimme ihan iisisti. Eikä hänenkään kanssaan ollut vakavampia keskusteluja lapsesta, korkeintaan sellaisia ”haluatko sä joskus lapsia?” -puheita.

Minulla ei ollut mitään isoa suunnitelmaa elämäni varten, mutta olin suunnitellut olevani intissä vuoden ja ajatellut, että sen jälkeen menisin suoraan töihin. Halusin olla

aluksi hetken putkimiehenä ja sen jälkeen hakisin LVI-insinööriksi ja perustaisin perhettä rauhassa siinä samalla. Olin myös miettinyt, että muuttaisin ehkä yhteen tyttöystäväni kanssa. Noihin aikoihin asuimme vielä molemmat vanhempiemme luona. Halusin, että meillä olisi hyvä tulo-taso ja suhteellisen tasainen ja helppo elämä.

Vuoden sijaan olinkin armeijassa vain puoli vuotta, koska tyttöystäväni tultua raskaaksi pääsin juhannukseksi kotiin. Se oli kivaa, koska silloin pystyin olemaan hänen tukenaan. Alkuraskauden aikana hän sen sijaan oli yksinäinen, ja tuo aika oli hänelle pelottava kokemus pahoinvointeinen kaikkineen. Minua harmitti, etten voinut olla silloin läsnä.

Olin metsäkeikalla, kun kuulin raskaudesta. Oli helmikuu ja aivan karmea loskapaskasää. Olin märät vaatteet päällä ihan vitun kylmissäni ja väsyneenä, kun puhelimeni soi. Yritin saada jotain helvetin telttaa kasaan, ja tyttöystäväni soitti kerran toisensa jälkeen. Sitten hän laittoi minulle viestiä, ja soitin takaisin. Hän itki ja koetti saada kakistetuksi asiansa. Sitten se tuli ulos: ”Mä olen raskaana!” Ensimmäisenä mietin, että kyseessä on jokin vedätys, joten vastasin, että ”Mitä vittua, ethän oikeasti?” Kysyin, olivatko hänen ystävänsä paikalla, tai jotain vastaavaa. ”Olen oikeasti raskaana.” Minä olin aivan kauhuissani. Säikähdin ja kysyin, mitä me nyt tekisimme. ”Oletko lähdössä apteekkiin?” kysyin. Tyttöystäväni vastasi, ettei tiedä, eikä osaa päättää. Hän varmasti kävi läpi samoja ajatuksia kuin moni muukin nainen tuollaisessa tilanteessa. Olen jälkeinpäin miettinyt, ettei meillä miehillä ole tuollaiseen hirveästi

sanottavaa. Tai varmasti jotain, mutta naisten päätöshän se on, pidetäänkö lapsi vai ei.

Tyttöystäväni oli kertonut asiasta ensimmäisenä vanhemmilleen, jotka olivat olleet hirvittävän iloisia ja valmiita tukemaan häntä kaikessa. Uskon sen vaikuttaneen siihen, että hän päätyi pitämään lapsen. Kun minä kerroin asiasta äidilleni, hän kysyi, olenko tosissani. Pyysin äitiäni puhumaan tyttöystäväni kanssa, koska minusta tuntui, etten olisi vielä valmis faijaksi. Hän olikin puhunut jotain, en tiedä mitä, ja aika pian sen jälkeen tajusin itsekkin, että minun pitää hoitaa tonttini. Aloin miettiä, miksi tämä olisi paska juttu, mitä huonoa tässä muka olisi. Loppujen lopuksi kaikki kääntyi aika nopeasti iloksi, odotukseksi ja mukavaksi jännitykseksi. Ymmärsin, kuinka mahtava homma oli, että minusta oli tulossa faija. Onneksi tässä kävi näin, sillä rakastan poikaamme valtavasti ja hän on parasta, mitä minulle on koskaan tapahtunut.

Mutsin jälkeen kerroin asiasta ystävilleni, jotka suhtautuivat asiaan pääasiassa erittäin hyvin. Aluksi he tosin vain nauroivat: ”Ei vittu, älä viitsi jauhaa paskaa, et sä ole vielä mikään faija!” Eräs todella hyvä ja läheinen ystäväni onnitelti minua. Se oli jotenkin herättävää ja rauhoittavaa, koska minusta tuntui siltä, ettei kukaan muu ota minua tosissaan. Olen joskus saattanut pelleillä erinäisistä asioista, mutta tällaisissa asioissa en pelleile. Ystäväni sanoilla ja reaktioilla oli minulle iso merkitys, sillä vielä tuolloin he olivat minulle kuin toinen perhe.

Raskauden aikana mietin koko ajan, etten tiedä, mitä minun pitäisi tehdä. En todellakaan tiennyt, olenko millään

tavalla valmis isyyteen, enkä puhunut epävarmuuksistani kenenkään kanssa. Tyttöystäväni kanssa toki puhuin joitain pieniä juttuja, mutta en sen enempää. Menin nettiin ja luin paljon raskauteen ja isyyteen liittyviä tekstejä. Ne helpottivat jonkin verran, mutta todellinen helpotus ja varmuus tulivat silloin, kun sain vauvan ensimmäisen kerran syliini. Kaikki tapahtui jotenkin luonnollisesti, ja poks, epävarmuudet hävisivät. Yhtäkkiä tiesin, mitä tehdä. Jokin ihmeellinen luolamiehen DNA-juttu aukesi.

Meillä on nyt kaksi lasta, ja ensimmäisen raskauden aikana tyttöystäväni alkoi käydä Silmu-nimisessä ryhmässä, jonka avulla hän löysi samanikäisiä kavereita ja ystäviä, ihmisiä, jotka ovat tulleet äidiksi nuorena. Sitä kautta minäkin löysin fajojen ryhmän. Sieltä sain itselleni vertaistukea, mikä on ollut minulle todella tärkeää. Minulle ei ollut mitään väliä sillä, minkä ikäisiä muut isät olivat; osa heistä olikin paljon vanhempia kuin minä, mutta sain ryhmästä paljon hyvää. Kun kuulin, miten muilla menee arjessa ja mitä he tekevät, pystyin vertailemaan omaa elämäni ja tekemiäni asioita heihin ja ymmärsin, että teen asioita ihan oikein. Vertaistuki korostui siksikin, että minulla oli vain yksi perheellinen ystävä: intissä oli eräs minua vanhempi tyyppi, joka oli pitkään yrittänyt lasta, kunnes heillä osui kohdalleen. Me molemmat olimme intissä isyyden kynnyksellä, ja se yhdisti meitä. Juttelemme edelleenkin paljon, mikä on mielestäni hienoa.

Itse synnytyksessä oli ihan helvetin avuton olo; koetin vain pysyä rauhallisena ja olla lähellä. En ollut miettinyt mitään etukäteen, mutta kun lapsi pullahti ulos ja sain

hänet syliini, kyynelkanavani aukesivat. Sille ei vain voinut mitään. On hankala kuvailla sitä tilannetta, koska siihen liittyy paljon erilaisia tuntemuksia ja tunnetiloja, joita on vaikea pukea sanoiksi. Miten uskomatonta onkaan, että ihminen sisältä tulee toinen ihminen, pienempi versio tästä! Siitä hän alkaa kasvaa hirveää vauhtia. Ensimmäinen ajatukseni taisi olla, kuinka mahtavaa onkaan, että pääsen muovamaan tätä henkilöä; tästä tulee minun poikani.

Ensimmäinen yö omassa kodissa lapsen kanssa oli helvetin pelottava. Olimme olleet kaksi yötä synnytyssairaalassa, jossa hoitajat olivat napinpainalluksen päässä, mutta nyt olimme kotona ja poika huusi pari tuntia putkeen. Minä olin ihan hermorauniona sekä paniikissa. Mitä hemmettiä tehdä? Onneksi sentään puolisoni sisko oli meillä tukenamme tuon ensimmäisen yön. Itkun jälkeen lapsi nukkui, söi, nukkui ja söi. Hiljalleen arki alkoi rullata ja kaikki löysi oman uomansa.

Pojan syntymän jälkeen aloin tajuta enemmän sitä, mikä on tärkeää ja mikä ei, aloin hahmottaa, mitä kannattaa ja pitää tehdä, jotta täällä pärjää ja pääsee elämässä eteenpäin. Jos haluan, että perheellä on oma asunto ja että pärjäämme muutenkin kuin Kelan tukemina, on pakko tehdä töitä. Ja jos haluan elää mukavammin kuin vain minimipalkalla, pitää osata tehdä asioita, tehdä niitä oikeasti sekä ottaa vastuuta. En tee töitä voidakseni mennä perjantai-iltana juomaan, vaan siksi, että pystyn tuomaan leipää pöytään koko perheelle ja ehkä tehdä perheen kanssa jonkin kivan reissun. Haluan tarjota lapselle ja perheelle kaiken, mitä pystyn antamaan heille. Haluan, että kaikilla meillä on hyvä olla.

Lapsen tuleminen parikymppisen parin elämään vaikutti varsinkin sosiaaliseen puoleen. Minusta tuntui, etten ehkä osannut tuossa vaiheessa antaa oikeanlaista tukea ja apua, jota tyttöystäväni olisi ehkä kaivannut, tarvinnut ja halunnut. Aiemmin tykkäsin pelata Pleikkaa aika paljon, mutta enhän minä voinut enää tahkota neljää tuntia putkeen, kun vauva nukkui viisi tuntia ja herätessään hän oli nälkäinen. Aika nopeasti tajusin, että mieluummin tiskaan tai siivoan paikkoja tai olen puolisoni kanssa kuin pelaan. Kun lapsi oli hereillä, pyrin hoitamaan oman tonttini: vaihtamaan kakkavaipat ja pesemään hänet. Aina en saanut häntä rauhoittumaan, mutta pystyin viihdyttämään häntä jonkin verran, vaikkapa menemään hänen kanssaan kärrylenkeille ulos.

Se, että meillä oli ja on hyvät turvaverkot tukenamme ja apunamme, merkitsee suunnattomasti. Meillä on isovanhemmat käytettävissämme ja läsnä; on myös sisarusia, joihin voimme luottaa. Jos minulle tulee vaikkapa tärkeä työhomma, joka on pakko hoitaa, voin aina soittaa ja pyytää apua lapsen hoidossa. Emmekä saa apua pelkästään lapsen hoitamisessa, vaan pystymme hakemaan neuvoa ja vertais-tukea erilaisissa ongelmatilanteissa. Tiedän, että pystyn aina soittamaan turvaverkostolleni ja kysymään neuvoa, ja jo se itsessään on minulle tärkeää. Olemme onnellisessa asemassa, kun kaikki asuvat lähellä meitä, ja olemmekin paljon tekemisissä näiden ihmisten kanssa.

Olin aiemmin miettinyt, minkälainen isä haluan olla. Halusin olla täysi vastakohta sille kaikelle, mitä oma fajjani on ollut. Nyt tuntuu siltä, että sovin ajattelemani oikeaan

isän muottiin: olen mukana, saatavilla ja läsnä. Isyys tuntuu omalta jutultani, sellaiselta, mihin minut on tarkoitettu.

Nyt kun olen jo kahden lapsen isä, pystyn paremmin peilaamaan omaa isyyttäni ja sitä, kuinka suhtautuminen asioihin ja tilanteisiin on muuttunut, näkemään, miten olen kehittynyt isänä. Ensimmäisen lapsen kanssa olin todella varovainen, ehkä jopa ylivarovainen. Silloin mietin pienenkin inahduksen jälkeen, mitä tapahtuu ja mikä pojalla on hätänä. Nyt tiedän, että jos lapsi vähän ähkii, sillä ei ole mitään hätää. Osaan nauttia isyydestäni aivan eri tavalla, kun tiedän mitä teen: tiedän, mitä lapsi on vailla ja osaan reagoida siihen. Siitä tulee onnistumisen tunne.

Juuri se onnistumisen ilo onkin lastenkasvatuksessa parasta, se, että lapsi vaikkapa oppii jonkin uuden asian, esimerkiksi oppii käymään kakalla. Hän kipittää vessaan, ottaa housut pois ja istuu pöntölle. On mahtavaa katsoa vierestä, kun lapsi kasvaa ja alkaa hoksaamaan juttuja itse.

Kasvattajana haluan, että lapsilla on vapaa tila kehittyä ja kasvaa, ja että he voivat kokeilla uusia juttuja. En ihan helposti mene kieltämään ja selittämään jotain jostain sotkusta. Mieluummin kannustan lasta toimimaan; katsotaan sitten, miten käy. Saatan kyllä varoittaa ja sanoa, että tuossa voi käydä huonosti, mutta voi myös olla, ettei käy; lapsi ei välttämättä tipukaan sieltä kiipeilytelineen huipulta.

Kun lapset kasvavat, minä kasvan heidän mukanaan. Koen, että lasten myötä minusta on tullut todella paljon vastuullisempi ja aiempaa maltillisempi, koska välillä on tuntuunut, etten malta kunnolla mitään. En halua kuulostaa ylimieliseltä, mutta olen varmasti ikätovereitani aikuisempi

nimenomaan lasten ansiosta. Kaverit bailaavat tuolla, menevät missä sattuu. Mikään ei kiinnosta heitä yhtään. He eivät ole töissä, eikä heillä välttämättä ole sellaista oikeaa arkea, kun taas minun mielestäni arki on elämässä todella tärkeä tekijä. Jos sinulla ei ole rytmiä, mitä helvettiä teet elämälläsi?

Päivä toisensa jälkeen pyrin olemaan paras mahdollinen isä. On ehkä kliseistä ajatella näin, mutta haluan lasteni olevan sellaisia kuin he itse haluavat olla. Pyrin tukemaan heitä ratkaisuisissa, ohjaamaan ja neuvomaan, varmistamaan, ettei heidän tarvitsisi kantaa huolta turhuuksista. Samalla pahin pelkoni on, että lapsilleni kävisi samoin kuin minulle kävi oman isäni kanssa. Pelkään, että he kokisivat minut henkilönä, jonka luo ei voisi tulla.

Olen joskus miettinyt, mitä jätän jälkeeni, kun lähdän täältä. Annan kaiken maanpäällisen materiani, talot ja muut, muksuille, mutta niitä tärkeämpi on henkinen perintö. Haluaisin, että he tietäisivät, että iskä rakastaa heitä. Olen yrittänyt kovasti.

Mitä isänä oleminen merkitsee eri isille?

Isän rooli on laajentunut, mistä on kiittäminen ajan henkeä mutta myös meitä miehiä, jotka haluamme olla tärkeä osa lastemme elämää.

Tässä kirjassa isät pohtivat, millaisia roolimalleja he haluavat olla ja miten isyys on muokannut heitä ihmisinä. Millaisen perinnön, henkisen ja fyysisen, he haluavat jättää lapsilleen ja koko maailmaan? Millaisia unelmia ja pelkoja isänä olemiseen liittyy?

Kirjassa ääneen pääsevät muun muassa uraisä, suurperheen isä sekä yksinhuoltajana perhettä pyörittävä isä. Julkisuus, ura tai vähemmistöön kuuluminen tuovat isyyteen omat haasteensa, eikä isäksi tuleminenkaan ole aina itsestäänselvyys.

Teemu Potapoff on teologian maisteri, joka työskentelee toimittajana, kolumnistina ja juontajana. Pitkän mediauransa aikana Potapoff on työskennellyt televisiossa, radiossa ja podcast-maailmassa lukuisilla menestyneillä podcasteillaan. Potapoffin kynästä ovat syntyneet kirjat *Yön sankarit – kasvoja punaisen köyden takaa*, *Selviytyjät – kirja elämästä*, *Yön kuningas* ja *Luodinkestävä – Heidi Foxellin tarina*.

ISBN 978-952-382-608-3

38.1

Docendo.fi

Kannen kuva: Julius Konttinen